

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ ראה, מבה"ח וער"ח אלול, ה'תשל"ד

חלק א – יוצא לאור לש"פ ראה, מבה"ח וער"ח אלול, ה'תשפ"א

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ואחת לבריאה

ה' תהא שנת פלאות אראנו

שנת המאה ועשרים להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע

פתח דבר

לקראת ש"פ ראה, מבה"ח וער"ח אלול הבעל"ט, הננו מוציאים לאור חלק ראשון מהתוועדות ש"פ ראה, מבה"ח וער"ח אלול ה'תשל"ד, הנחה בלתי מוגה (חלק שני י"ל אי"ה לש"פ שופטים).

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

כ"ג מנחם-אב, ה'תשפ"א (ה'י' תהא שנת פלאות אראנו),
שנת המאה ועשרים להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע,
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2021 by

LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5781 • 2021

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

בס"ד. שיחת ש"פ ראה, מבה"ח וער"ח אלול, ה'תשל"ד.

בלתי מוגה

א. חודש אלול — שמתברך בשבת מברכים זה — הוא חודש החשבון, שבו צריך לערוך חשבון צדק על כל השנה שעברה, ולהתכונן לשנה הבאה, כמבואר בספרי מוסר ובפרט בספרי חסידות¹.

וכמובן גם בפשטות, שכיון שא' בתשרי הוא ראש השנה (בנוגע לכמה ענינים)², שבו נעשה מחדש בנין העולם (ובלשון הקבלה: בנין במלכות), שצריך להיות באופן ד"מעלין בקודש"³, הנה בתור הכנה לזה יש לערוך תחילה חשבון מהסדר והענין הקודם, וכאשר רואה שחסר איזה דבר שהי' שלא כדבעי, אזי מתקן ומשלים אותו, כולל גם מלשון שלימות⁴, היינו, שאפילו אם לא נחסר מאומה, אלא כל הענינים היו אצלו באופן של "די מחסורו אשר יחסר לו" (כלשון הכתוב בפרשת השבוע⁵), אזי פועל בהם שיהיו באופן של שלימות;

וענין זה גופא נעשה הכנה והתחלה טובה לשנה הבאה, באופן שיוכל להיות בטוח שיצליח בעבודתו בשלימות, ועד לאופן של עשירות, וכידוע בפירוש מארז"ל⁶ "כל שנה שרשה בתחילתה מתעשרת בסופה", שהחילוק בין "תחילתה" ל"סופה" הוא קודם תק"ש ולאחר תק"ש⁷, כך, שהענין ד"מתעשרת" נעשה מיד בהתחלת השנה, בשעתא חדא וברגעא חדא⁸.

וכיון ש"על שלשה דברים העולם עומד (ו"קיים)", על התורה ועל העבודה (ענין הקרבנות, ובזמן הזה — תפלות שבמקום קרבנות תקנום)⁹ ועל גמילות חסדים¹⁰, הרי מובן, שהחשבון שבחודש אלול (שהוא ההכנה לעבודת השנה הבאה) צ"ל בנוגע לג' קוין הנ"ל, שכן, כדי לבנות את העולם מחדש, צריך לבחון את היסודות שעליהם העולם עומד, כדי לחזק אותם וכו'.

ב. ועפ"ז מובן בנוגע לשם החודש — "אלול" נכידוע תורת

(1) ראה גם מכתב תחילת חודש אלול שנה (אג"ק חכ"ט ע' רל) בהערה ד"ה חודש החשבון. וש"נ.

(2) ר"ה בתחלתה.

(3) ברכות כח, א. וש"נ.

(4) ראה לקו"ת פרשתנו ל, רע"ג. וש"נ.

(5) טו, ח.

(6) ר"ה טז, ריש ע"ב.

(7) ראה תורת לוי"צ ע' סז. לקוטי לוי"צ אג"ק ע' שט. ע' תכא. וראה גם תו"מ ח"ע ע' 86. וש"נ.

(8) לשון זוהר — ח"א קכט, סע"א.

(9) ברכות כו, א"ב.

(10) אבות פ"א מ"ב (מ"ח).

הבעש"ט¹¹ ששמו אשר יקראו לו בלשון הקודש מהוה ומחי' ומקיים את הדבר הנקרא בשם זה. ועד"ז בנוגע לשמות החדשים, שאע"פ ש"עלו עמהם מבבל"¹², הרי זה שם שנקבע ע"פ תורה בנוגע לכתיבה בשטרות וכו', ונתקבל בכל תפוצות ישראל¹³] — שבו מרומזים ג' הקוין דתורה עבודה וגמ"ח (שבהם צ"ל ענין החשבון כו')¹⁴:

"אלול" — ר"ת "אני לדודי ודודי לי"¹⁵, והרי החיבור של "אני" עם "דודי" הוא ענין התפלה (עבודה), שהיא מלשון התופל (כלי חרס)¹⁶, וכמובא בפירושו רש"י שא' הפירושים ב"נפתולי אלקים נפתלתי"¹⁷ הוא "לשון תפלה", כי תפלה היא "סולם מוצב ארצה וגו'"¹⁸, שעל ידו מתעלה האדם להתחבר עם הקב"ה — "אני לדודי", ועי"ז נעשה "דודי לי" — שזהו"ע ההמשכה וההשפעה מלמעלה בתפלת העמידה.

ו"אלול" ר"ת "אנה לידו ושמתי לך"¹⁹, שזהו פסוק שנאמר בנוגע לערי מקלט, וקשור עם ענין התורה, כמארז"ל²⁰ "דברי תורה קולטין". ומרומז גם בפירושו רש"י על הפסוק — שעם היותו פשוטו של מקרא, יש בו גם "יינה של תורה"²¹, ובלשון השל"ה²²: "ענינים מופלאים" — "הוא שאמר דוד²³ כאשר יאמר משל הקדמוני מרשעים יצא רשע, ומשל הקדמוני הוא התורה שהיא משל הקב"ה שהוא קדמונו של עולם וכו'". ו"אלול" ר"ת "איש לרעהו ומתנות לאביונים"²⁴, שזהו ענין הצדקה — גמילות חסדים.

ג. והנה, כדי לפעול בנין העולם בשלימות, יש צורך שעבודת האדם בג' ענינים הנ"ל (שמצד עצמה יכולה להיות בכמה אופנים, החל מ"מצות אנשים מלומדה"²⁵, ללא חיות כו') — תהי' בשלימות.

וענין זה נעשה ע"י עבודת התשובה, כמבואר בדיוק לשון חז"ל²⁶

-
(17) ויצא ל, ח.	(11) ראה כש"ט סק"ד. וראה גם או"ת
(18) שם כח, יב. וראה זהר ח"א רסו, ריש ובכ"מ.	להה"מ בראשית ס"ד. תניא שעהיה"א פ"א.
ע"ב. ח"ג שו, ריש ע"ב. תקו"ז תמ"ה (פג, א).	(12) ירושלמי ר"ה פ"א ה"ב. ב"ר פמ"ח,
(19) משפטים כא, יג.	ט. תוד"ה מדברי — ר"ה ז, א. וראה גם
(20) מכות יו"ד, א.	שיחת ש"פ ראה, מבה"ח אלול תשל"ב
(21) ראה סה"ש תרצ"ו ע' 137 [ריש ע' 149].	בתחלתה (תו"מ חס"ט ע' 190). וש"נ.
ב"היום יום" כט שבת.	(13) ראה גם תו"מ חל"א ע' 151. וש"נ.
(22) במס' שבועות שלו (קפא, א).	(14) ראה גם מכתב הנ"ל (אג"ק שם ע'
(23) שמואל-א כד, יד.	רלא). שיחת ש"פ ראה הנ"ל ס"ד (תו"מ שם
(24) אסתר ט, כב.	ע' 194 ואילך). וש"נ.
(25) ישעי' כט, יג. וראה תניא פל"ט (נג,	(15) ש"ה"ש ו, ג.
ב). ובכ"מ.	(16) ראה תו"א ר"פ תרומה (עט, סע"ד).
(26) אבות פ"ד מי"ז. ועוד.	ובכ"מ.

"תשובה ומעשים טובים" — אף שלכאורה מתאים יותר לומר "מעשים טובים ותשובה", שהרי תחילה צ"ל מעשים טובים, וכאשר חסר בהם כו', אזי צריך להשלים זאת ע"י ענין התשובה — שלאחרי הקדמת התשובה אזי המעשים הם (לא סתם מעשים, אלא מעשים) טובים ומאירים.²⁷

וזהו גם ענין התשובה שבחודש אלול:

בר"ח אלול מתחילה ה"עת רצון" דארבעים יום האחרונים (עד יוהכ"פ) שבהם נתרצה הקב"ה לישראל בשמחה וברצון²⁸,

— מיד לאחרי כ"ט באב (שחל בשנה זו בשבת מברכים), כמובא בפירושו רש"י²⁹ שבו כלו ארבעים יום האמצעיים שבהם הוצרך ענין התשובה לפי פירושו העולם³⁰ שהיא על חטא ועון כו' — ואז מתחיל סדר חדש בעבודת התשובה — שענינה "והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה"³¹.

וגם ענין זה מרומז בשם "אלול" — כי "אלול" ר"ת "ומל ה' אלקיך את לבבך ואת לבב זרעך"³², שבזה נרמז ענין התשובה בדרגא נעלית — תשובה עילאה, היינו, לא רק תשובה שנעשית ע"י עבודת האדם שעלי' נאמר³³ "ומלתם את ערלת לבבכם", אלא כפי שנפעל ע"י הקב"ה — "ומל ה' אלקיך את לבבך גו'" (כמבואר באגה"ק³⁴ החילוק שבין ב' ענינים אלו).

ד. וע"י כללות העבודה בג' הקוין דתורה עבודה וגמ"ח הנ"ל, כפי שנעשים בשלימות ע"י עבודת התשובה — באים לשלימות האמיתית שתהי' בביאת המשיח, שאז יהי' העולם בשלימות נעלית יותר מכמו שהי' בהתחלת הבריאה, שגם אז הי' העולם בשלימות, כמ"ש³⁵ "אלה תולדות השמים והארץ בהבראם", "תולדות מלא כתיב"³⁶, אבל בימות המשיח יהי' הענין ד"תולדות מלא" בשלימות נעלית יותר — "אלה תולדות פרץ"³⁷, שממנו בא דוד³⁸, והרי משיח הוא "מבית דוד"³⁹.

וגם ענין זה מרומז בשם "אלול" — כדאיתא בכתבי האריז"ל⁴⁰ שהר"ת ד"אלול" נרמז גם בפסוק⁴¹ "אז ישיר משה ובני ישראל את

27) ראה לקו"ת מטות פב, א. דרושי	33) עקב יו"ד, טז.
שמע"צ פה, א. שה"ש יז, ג. ובכ"מ.	34) ס"ד.
28) פרש"י עקב ט, יח. וראה פרש"י תשא	35) בראשית ב, ד.
לג, יא.	36) ב"ד פי"ב, ו.
29) עקב שם.	37) רות ד, יח.
30) ראה לקו"ת דרושי ר"ה ס, ד ("העולם	38) שם, כב.
טועים").	39) רמב"ם הל' מלכים ספי"א.
31) קהלת יב, ז. וראה לקו"ת שם.	40) פע"ח שער ר"ה פ"א.
32) נצבים ל, ו.	41) בשלח ט, א.

השירה הזאת להוי' ויאמרו לאמר אשירה", שקאי על הזמן דלעתיד לבוא, כמארו"ל⁴² "שר לא נאמר אלא ישיר, מכאן לתחיית המתים מן התורה".

ה. וכל ענינים אלו — שנאמרו בתורה שבע"פ — הם חלק מהתורה שהיא לשון הוראה⁴³, והוראה נצחית (שהרי התורה היא נצחית⁴⁴), לכל אחד מישראל בכל הזמנים.

וההוראה היא — שיש לנצל את ימי חודש אלול לעבודה בכל הענינים הנ"ל, והנקודה הכללית בזה — שגם כאשר יהודי עורך חשבון מ"א החדשים שעברו ורואה שהיו בהם זמנים שלא ניצל אותם כדבעי למהוי, ובגלל זה נופל ברוחו כו', אומרים לו: "אל תבט אל מראהו"⁴⁵; עליו לדעת שכיון שמתקשר עם התורה, הרי יש כח בתורה לשנות את מציאות העולם⁴⁶, ועאכו"כ שיש בכחה לשנות את מציאותו של יהודי, גם כשיש צורך לשנותה מן הקצה אל הקצה!

ויש להתחיל בעבודה זו כבר בשבת מברכים אלול — ע"י קבלת החלטות טובות שיביאו לידי מעשה בפועל.

ולהעיר גם מפירוש רבינו הזקן במאמר רז"ל⁴⁷ "מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה" — שאין הכוונה שהמחשבה היא במקום המעשה, דא"כ, "הוה לי' למימר מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה"⁴⁸, אלא הפירוש הוא⁴⁹, ש"כאשר איש ישראל חושב לעשות איזה דבר . . . וחפץ בזה . . . הנה הקב"ה (ש"עוזרו"⁵⁰) מצרף כמה ענינים בהשגחה פרטית שיבוא לידי מעשה" [וע"ד הידוע⁵¹ בפירוש "והוא יכלכלך"⁵², שהקב"ה מזמין וממציא גם את הכלים כו'], שאז יצטרפו המחשבה והמעשה ביחד שהם כמו נשמה וגוף.

ועי"ז ממשיכים כבר את הכתיבה וחתימה טובה — כידוע המנהג⁵³ מר"ח אלול ואילך לברך בכתיבה וחתימה טובה באגרת שכותב לחבירו (לאו דוקא בעניני קדושה, אלא אפילו סתם אגרת כו'), כך, שהברכה היא לא רק בדיבור, מעשה זוטא⁵⁴, אלא בכתיבה, שהיא מעשה ממש, ומעשה זה מקשר

48 תניא פט"ז.

49 ראה סה"מ תש"ב ע' 87.

50 סוכה נב, ריש ע"ב. וש"נ.

51 ראה סה"מ עזרת ע' קז. תפר"ח ע'

כח. תרצ"ט ע' 21. ועוד.

52 תהלים נה, כג.

53 מטה אפרים או"ח סתקפ"א ס"ט

(מלקוטי מהרי"ל הל' ימים הנוראים).

54 סנהדרין סה, א.

42 סנהדרין צא, ב. מכילתא עה"פ. וראה

גם מכתב הנ"ל (שם ס"ע רלג) בהערה ד"ה או ישיר.

43 ראה רד"ק לתהלים יט, ת. גו"א ר"פ

בראשית (בשם הרד"ק). זח"ג נג, ב.

44 תניא רפי"ז.

45 שמואל"א טז, ז.

46 ראה ירושלמי כתובות פ"א ה"ב. וש"נ.

47 קידושין מ, א.

וממשיך את הברכה שתבוא בפועל (כפי שמצינו שמקשרים את ענין הנבואה עם עשיית דבר גשמי כדי להמשיך את הענין בפועל ממש⁵⁵).
ויה"ר שתהי' הצלחה בעבודה בכל ענינים הנ"ל, בכל הפרטים ופרטי פרטים, באופן של שלימות, ומתוך שמחה וטוב לבב.

* * *

ו. ידוע פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר⁵⁶ אודות המשל מאיש-חיל שיוצא למלחמה עם שיר-לכת ("מאַרש") של נצחון, אף שלכאורה הרי זה היפך הכלל "אל יתהלל חוגר כמפתח"⁵⁷ — כיון שהיציאה למלחמה מתוך שמחה היא עצמה כמו "כלי נשק" שמסייע ופועל את הנצחון⁵⁸.

וענין זה רואים גם אצל אומות העולם — כמוכן ממ"ש בנוגע ליציאה למלחמה: "אל ירך לבבכם אל תיראו ואל תחפזו ואל תערצו מפניהם", "ד' אזהרות כנגד ד' דברים שמלכי האומות עושין, מגיפין בתריסיהם .. ותוקעים בשופרות ומיני משמיעי קול"⁵⁹, היינו, שהצד שכנגד יוצא למלחמה באופן של רעש ("טומל") גדול כדי להפחיד וכו'.

ועד"ז צ"ל גם בצד הקדושה, ועז"נ⁶⁰ "כי תצא למלחמה על אויבך", למעלה מאויבך, היינו, שהיציאה למלחמה צ"ל מתוך רגש עליונות על האויב, והרי "אימת העליון על התחתון"⁶¹ (שלכן צריך להתיירא מהקב"ה, כיון ש"האלקים בשמים ואתה על הארץ"⁶²).

וכאשר היציאה למלחמה היא באופן כזה, הרי זה פועל מיד ש"נתנו ה' אלקיך בידך"⁶⁰, והיינו, שדי ביציאה למלחמה כשלעצמה להטיל יראה ופחד על הצד שכנגד באופן שמלכתחילה לא יהי' צורך במלחמה.

וכן הוא במלחמה הרוחנית בנוגע ליצה"ר — ואדרבה: הסיבה לכך שכן הוא במלחמה גשמית היא לפי שכן הוא במלחמה הרוחנית שממנה נשתלשלה (כלשון הידוע⁶³: "שנשתלשלו מהן") מלחמה גשמית — שצריך לצאת למלחמה בכל התוקף ולהטיל יראה וביטול כו', כפי שמבאר רבינו הזקן בתניא⁶⁴ במארוז⁶⁵ "לעולם ירגיז אדם יצ"ט על יצה"ר", "דהיינו לרגוז על נפש הבהמית שהיא יצרו הרע בקול רעש ורוגז במחשבתו לומר

55) ראה דרשות הר"ן דרוש ב. רמב"ן לך רע"א. ובכ"מ.
 61) פרש"י האוינו לב, מ (הב').
 62) קהלת ה, א (ובפרש"י).
 63) תניא רפ"ג.
 64) פכ"ט.
 65) ברכות ה, רע"א. וראה גם סה"ש
 55) ראה דרושות הר"ן דרוש ב. רמב"ן לך רע"א. ובכ"מ.
 61) פרש"י האוינו לב, מ (הב').
 62) קהלת ה, א (ובפרש"י).
 63) תניא רפ"ג.
 64) פכ"ט.
 65) ברכות ה, רע"א. וראה גם סה"ש
 59) פ' שופטים כ, ג ובפרש"י.
 60) ר"פ תצא. וראה לקו"ת תצא לו, תש"ו-ה'ש"ת ע' 416 ואילך.

לו וכו'; ועד לאופן נעלה יותר — שאינו זקוק לענין של רוגז, אלא יכול לפעול באופן נעלה יותר ע"י שמחה, שפורצת כל הגדרים⁶⁶.

ז. ובאופן כזה צ"ל גם היציאה לעבודת חודש אלול — לפעול תיקון ושלימות בכל הענינים שבהם תלוי בנין וקיום העולם:

לכל לראש — צריך יהודי לידע ולהכיר ולהיות בטוח שבכחו וביכלתו לפעול תיקון העולם, שנברא ע"י הקב"ה מלכתחילה באופן ד"אשר ברא אלקים לעשות"⁶⁷, "לתקן"⁶⁸, ע"ז שהאדם פועל תיקון ושלימות בעולם. ובהקדים — שמצינו דבר פלא בפרקי דר"א⁶⁹ בנוגע ל"רוח צפון (ש)בראו ולא גמרו" (כדאיתא בגמרא⁷⁰ "עולם לאכסדרה (שאין לה דופן רביעית) הוא דומה, ורוח צפונית אינה מסובבת" (במחיצה)), ש"אמר (הקב"ה) כל מי שהוא אומר שהוא אלוה, יבוא ויגמור את הפנה הזאת וידעו שהוא אלוה":

הלשון "כל מי שהוא אומר שהוא אלוה יבוא כו' וידעו שהוא אלוה" — אינו מובן כלל, ולכאורה הול"ל בלשון הפכי, שכיון שאף אחד אינו יכול לבוא ולגמור הפנה הזאת, הרי זו הוכחה שאינו אלוה?!

אך הענין הוא — שבזה מרומז שבכחו של יהודי לבוא ולגמור את הפנה הזאת, כי, רוח צפון הוא שורש הרע כו', כמ"ש⁷¹ "מצפון תפתח הרעה", ובכחו של יהודי לתקן זאת ולסתום (הפירצה ד) רוח צפון,

— וכמרומו בענין הסוכה, שע"פ דין מספיק לבנות סוכה בעלת ג' דפנות⁷², אבל אעפ"כ מנהג ישראל לבנות סוכה בעלת ד' דפנות⁷³, היינו, סוכה שמסובבת מכל ד' רוחותי' כו' —

וכאשר סותם רוח צפון אזי פועל שלימות בכל הבריאה, ואז יודעים שהוא אלקה, כמו הקב"ה שברא את העולם — ע"ד מארז"ל על הפסוק⁷⁴ "ויקרא לו א-ל אלקי ישראל", "שקראו הקב"ה ליעקב אל"⁷⁵, "מה הקב"ה בורא עולמות אף אביכם (יעקב) בורא עולמות"⁷⁶, שענין זה נעשה ע"י לימוד התורה, כדאיתא בזהר⁷⁷: "קוב"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא, בר נש מסתכל בה באורייתא ומקיים עלמא", ע"ד מ"ש⁷⁸

66 ראה סה"מ תרנ"ז ס"ע רכג ואילך. ועוד. המנהגים חב"ד ע' 65. נטעי גבריאל (להר"ג

67 בראשית ב, ג.

68 ראה ב"ר פ"א, ו ובפרש"י.

69 פ"ג. וראה יל"ש איוב רמו תתקיג.

70 ב"ב כה, ב (ובפרש"י).

71 ירמ' א, יד.

72 ראה סוכה ו, ב. וש"נ.

73 ראה רמ"א אר"ח סתר"ל ס"ה. ספר פ"ד סוף ה"ב. אוה"ת נ"ך עה"פ (ע' רסב).

74 וישלח לג, כ.

75 מגילה יח, א.

76 ב"ר פצ"ח, ג.

77 ח"ב קסא, ריש ע"ב.

78 ישעי' נא, טז. וראה ירושלמי תענית

"לנטוע שמים וליסוד ארץ ולאמר לציון עמי אתה", ועד לבריאת "שמים חדשים וארץ חדשה"⁷⁹.

ח. ובזה נכלל גם הבטחון שהקב"ה יתן לו את כל צרכיו באופן של הרחבה:

אמרו רז"ל "כל ישראל בני מלכים הם"⁸⁰, ויתירה מזה: "מלכים"⁸¹, וכפי שמצינו בגמרא⁸² שהשוכר פועלים צריך להתנות עמהם מלכתחילה "על מנת שאין לכם עלי אלא פת וקטנית בלבד", דאל"כ, "אפילו אתה עושה להם כסעודת שלמה בשעתו לא יצאת ידי חובתך עמהם, שהן בני אברהם יצחק ויעקב",

וכיון שמדובר אודות נתינת צרכיו של מלך, הרי מובן שענין זה צריך להיות ללא צער וטירחא כו' — במכ"ש מפרנס שנתמנה על הציבור שאסור בעשיית מלאכה בפני שלשה⁸³, ועאכו"כ מלך, ובפרט שלמה שעליו נאמר⁸⁴ "וישב שלמה על כסא ה'".

ובזה גופא — לא רק הבטחון שיש השפעה מלמעלה שנשאת ברוחניות כו' (כמבואר בקונטרס ומעין⁸⁵), אלא בטחון שבודאי תומשך ההשפעה למטה בגשמיות, הן אצל "ראשיכם שבטיכם", שגם הם זקוקים להשפעה בגשמיות כפשוטה, והן — ועאכו"כ — אצל "חוטב עציך" ו"שואב מימך"⁸⁶, שלהם נוגע בעיקר להרוויח מספר פרוטות לצורך מחייתם; ומובן שכדי שתומשך הברכה עד למטה מטה, צריכה להיות ההמשכה מדרגא נעלית ביותר.

וההסברה בזה — דלכאורה מניין הבטחון שהקב"ה יתן לו כל צרכיו, וכי הקב"ה חייב לו משהו?! וכפי שמצינו שאפילו צדיקים ש"רחוקים מצדקתו של הקב"ה", כיון ש"נזונין בזרוע", "בזכות שבידם"⁸⁷, צריכים לבקש מהקב"ה בתורת צדקה, כמ"ש⁸⁸ "לך הוי' הצדקה", ועאכו"כ אלו שאינם בדרגת "הרחוקים מצדקה"? אך הענין בזה — שישראל וקוב"ה כולא חד⁸⁹, ומה שיהודי נמצא למטה, אין זה בדרך מקרה כו', אלא רק בגלל שהקב"ה שלח אותו לשם כדי למלא תפקידו ושליחותו, ולהיותו עצם הטוב, וטבע הטוב להטיב⁹⁰, בודאי נותן לו כל המצטרך בכדי שיוכל למלא תפקידו ושליחותו.

(79) שם סה, יז.
 (80) שבת סז, א. וש"נ.
 (81) תקנ"ז בהקדמה (א, ריש ע"ב).
 (82) ב"מ רפ"ז.
 (83) קידושין ע, א.
 (84) דברי הימים"א כט, כג.
 (85) סוף מאמר יז ואילך.
 (86) ר"פ נצבים.
 (87) ראה ברכות יז, ב ובפרש"י.
 (88) דניאל ט, ז.
 (89) ראה זח"ג עג, א.
 (90) ראה בהנסמן בלקו"ש חכ"ד ע' 334 בהערה (ד"ה מספרי הח"ן).

וכפי שאומר כל אחד מישראל בהתחלת היום: "נשמה שנתת בי טהורה היא", ועוד לפני: "מודה אני לפניך כו' שהחזרת בי נשמת", והיינו, שבכל יום מחזיר לו הקב"ה נשמתו "חדשה ורגועה", ונעשה "כבר"י חדשה"⁹¹; ו"מאן דיהיב חיי יהיב מזוני וכו'"⁹².

ט. וגם ענין הבטחון, שמוסיף חיזוק בעבודתו שתהי' מתוך שמחה שמוסיפה בענין הנצחון כו' — נרמז בשמו של חודש אלול:

אע"פ שבספרים שנתקבלו בכל תפוצות ישראל יש כמה ראשי-תיבות שמרומזים בשם "אלול" (כנ"ל ס"ב-ד), הרי הר"ת הנפוץ ביותר הוא "אני לדודי ודודי לי". וכמודגש גם בדרוש בלקו"ת [שכפי שנסדר לדפוס ע"י הצ"צ הרי זה בפ' ראה]⁹³, אע"פ שבכ"מ מציין הצ"צ⁹⁴ לד"ה אני לדודי: "בלקו"ת פ' שופטים" שבו מבאר רבינו הזקן ענינו של חודש אלול "ע"פ משל למלך שקודם בואו לעיר יוצאין אנשי העיר לקראתו ומקבלין פניו בשדה . . (ו)הוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם, ובלכתו העירה וכו'" — שהתחלתו: אני לדודי ודודי לי ר"ת אלול.

ולכאורה: מהו הדיוק שהקב"ה נקרא כאן בשם "דודי" דוקא — אני לדודי ודודי לי", בה בשעה שהר"ת ד"אלול" יכול להיות גם בלשון אני לה', או אני לאלקים וכיו"ב? — אך הענין הוא, שהפירוש של "דודי" הוא אהובי⁹⁵, כך, שהרמז ב"אלול" ר"ת "אני לדודי ודודי לי" מורה על האהבה שבין הקב"ה ובני".

ומובן, שכאשר מדובר אודות הקב"ה כפי שנקרא (לא בשם בורא וכיו"ב, אלא) בשם "דודי", ובזה גופא, לא רק "אני לדודי", אלא גם "דודי לי", כפי ש"דודי" נמשך ומתחבר עם כל אחד מישראל בהיותו במעמדו ומצבו כו' — הרי בודאי שיש לו בטחון גמור שהקב"ה יתן לו כל המצטרך לו וכו'.

ולא עוד אלא שענין זה הוא באופן המתאים לכל אחד לפי ענינו, וכמובן מתורת הרב המגיד בתחלת ספריו⁹⁶ אודות המשל מאב שמצד גודל אהבתו לבנו הקטן מצמצם את שכלו ומדבר דברי קטנות כו', ודוגמתו בנמשל בנוגע להקב"ה, שלהיותו כל יכול יש ביכלתו להגבי' ולהעלות את הבן אליו, ואעפ"כ, עוד לפני שמעלה את הבן, ה"ה מצמצם את עצמו ויורד לדרגתו של הבן כו'.

וע"ד מ"ש⁹⁷ "פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון", "לפי רצונו

91 ראה שו"ע אדה"ז או"ח רס"ד. וש"נ. הערה 14.

92 ע"פ תענית ח, ב. 95 ראה תרגום עה"פ. וראה מכתב הנ"ל

93 לב, סע"א ואילך. 96 שם ע' רלא) הערה ד"ה אני (הב').

94 נסמן בתו"מ סה"מ אלול ע' רלא 96 או"ת ולקו"א.

ותאוותו" — בהיותו במעמדו ומצבו, בדרגת "חיי", ובזה גופא — "לכל חיי", עוד לפני שמתעלה לדרגא נעלית יותר.

י. וכל זה — כולל גם ברכת כתיבה וחתימה טובה כו' (כנ"ל ס"ה) — מתחיל כבר בשבת מברכים חודש אלול, ובפרט בקביעות שנה זו, ששבת מברכים אלול חל בערב ר"ח, וממנו נכנסים מיד לר"ח אלול, ללא הפסק בינתיים.

ועוד ענין מיוחד בקביעות שנה זו — ובהקדמה:

כיון שר"ח אלול הוא לעולם ב' ימים, ויום א' דר"ח אלול הוא יום ל' של חודש אב, נמצא, שבר"ח אלול ישנו העילוי שמהפכים יום של חודש אב לחודש אלול.

אמנם, בקביעות שנה זו שכ"ט אב חל בשבת מברכים אלול, אזי מהפכים (לא רק יום ל' אב, ככל שנה, אלא) גם את יום כ"ט אב, שגם הוא שייך כבר לחודש אלול, כיון שבו מברכים ונכנסים מיד לחודש אלול.

ומעלה זו היא גם לגבי הקביעות שיום א' דר"ח אלול חל בשבת (ושבת מברכים אלול הוא בשבוע שלפנ"ז), שגם אז נכנסים ליום הראשון של חודש אלול (יום ב' דר"ח אלול) מיום השבת, אבל כ"ט אב הוא ערב שבת של חודש אב, ולא שבת מברכים חודש אלול (שחל שבוע לפנ"ז, אבל לאחריו הי' שבוע שלם של ימי חודש אב), ואילו בקביעות שנה זו מהפכים גם יום כ"ט אב לשבת מברכים שממנו נכנסים מיד לחודש אלול. ומזה באים לכללות הענין של שבע דנחמתא, להפוך הענין הבלתי-רצוי דחודש אב ליו"ט גדול, ובנוסף ברכת החודש: "מי שעשה נסים לאבותינו .. הוא יגאל אותנו בקרוב כו'", בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

* * *

יא. בהמשך להאמור לעיל (ס"ה) בענין מחשבה טובה שהקב"ה מצרפה למעשה, שכאשר יש מחשבה והחלטה טובה אזי עוזר הקב"ה שתבוא למעשה — הנה כדי שהמחשבה והחלטה טובה תבוא למעשה בפועל, לא די בהחלטה כללית, שהיא באופן מקיף, אלא יש צורך בהחלטה פרטית.

וע"ד המבואר⁹⁸ בנוגע לענין ההתבוננות, שלא די בהתבוננות כללית, אלא יש צורך בהתבוננות פרטית דוקא, ועאכו"כ בנוגע להחלטה טובה, שכדי שתבוא למעשה בפועל, לא די בהחלטה כללית להתנהג כדבעי ע"פ

98) ראה שער היחוד לאדהאמ"צ בתחלתו,

97) תהלים קמה, טז ובפי' מצו"ד.

הוראת השו"ע, אלא יש להחליט בנוגע לענין פרטי (ענין אחד או כמה ענינים פרטיים), שדוקא בדרך זו בודאי יצליח להתגבר על הצד שכנגד, שלא יוכל להשתמט ולומר בנוגע לענין פלוני שלא על זה היתה החלטתו כו', שהרי קבע החלטתו בנוגע לענין מסויים בזמן מסויים כו'.

ועד"ז מצינו בכמה ענינים, וכמו בנוגע לר"ה, שתחילה נאמר⁸⁶ "אתם נצבים היום (שקאי על ר"ה) כולכם", ואח"כ מפרט הכתוב "ראשיכם שבטיכם וגו' מחוטב עציך עד שואב מימך"; ועד"ז בנוגע לעבודה דר"ה בענין הקבלת עול (ראשית העבודה ועיקרה ושרשה⁹⁹), שתחילה צ"ל קב"ע כללי, אבל אח"כ צ"ל גם קב"ע פרטי בנוגע למצוות פרטיות (וכמו החילוק בין קבלת עול מלכות שמים לקבלת עול מצוות¹⁰⁰), ועד בנוגע לפרטי עניני העבודה דחוטב עציך ושואב מימך, כפי שמבאר רבינו הזקן¹⁰¹ ש"עציך" הוא מלשון עצה, שצריך לכרות את ה"רבות מחשבות בלב איש"¹⁰², ו"שואב מימך", לשאוב ולרוקן את המים שמצמיחים כל מיני תענוג — איזה ענין של עצה או תענוג צריך לבטל כו'.

ועד"ז מובן בנוגע להחלטות טובות בשייכות לר"ח אלול החל משבת מברכים החודש (שהוא ענין כללי יותר מר"ח), שיש צורך בהחלטות פרטיות, וכמו בכרכת החודש, שלא מתספקים בברכה כללית, אלא מזכירים ששה ענינים פרטיים, ומסיימים "ונאמר אמן", שמורה על ההמשכה למטה בפועל כו'.

יב. ובנוגע להחלטות טובות בענינים פרטיים — הנה בדרך כלל הרי זה צ"ל אצל כל אחד לפי ענינו, ובלשון חז"ל¹⁰³: "במאי זהיר טפיי", שיש לו בזה יתר חיות ולהט כו'.

ובהקדמה — שהדיוק בזה הוא "זהיר טפיי"¹⁰⁴, וכמו בנוגע לדוגמא שהובאה בגמרא¹⁰⁵: "אבוך במאי זהיר טפי .. בציצית" — שברור הדבר שבשעה שהגיע זמן ק"ש קיים מצות ק"ש, ועד"ז בנוגע לכל המצוות [ולאידך גיסא, בנוגע לדוגמא שהובאה שם לעיל מיני: "מצות תפילין" — שבשבת ויו"ט שאינם זמן תפילין, עסק רק בענינים השייכים לזמן זה], אלא שבמצות ציצית היתה אצלו זהירות יתירה ומיוחדת, כיון שמצוה זו היתה ה"שער" שעל ידה עוברים כל עניני עבודתו כו'¹⁰⁵.

אמנם, נוסף על הענינים הפרטיים השייכים לכל אחד לפי ענינו,

102 (לשון הכתוב — משלי יט, כא.

103 שבת קיח, ב.

104 ראה תניא אגה"ק ס"ז.

105 ראה סה"ש תרצ"א ס"ע 264 ואילך.

וש"נ. וראה גם תר"מ חע"א ריש ע' 320. וש"נ.

99 לשון התניא רפמ"א.

100 ראה ברכות יג, א. מכילתא יתרו כ,

ג. ועוד.

101 סה"ש תרח"ק [ס"ע 307 ואילך] ע'

275 (נעתק ב"היום יום" יט אלול).

ישנם גם ענינים שהזמן גרמא שבהם צ"ל "זהיר טפיי", וכפי שמצינו בנוגע להלכות החג בחג, שהם קודמים לשאר הלכות, וכמודגש בהלכות הוראה, שיש להשיב על שאלה שהיא מענינא דיומא לפני שמשכיבים על שאלה בענין אחר, גם אם היא שאלה בענין חמור ונעלה יותר כו'¹⁰⁶.

יג. ובכן: הענין שהזמן גרמא הוא — המדובר לאחרונה אודות חמש המבצעים: תורה, תפילין, מזוזה, צדקה ובית מלא ספרים, שזהו ענין שנתקבל והולך ומתפשט בכל תפוצות ישראל, וכפסק הרמב"ם¹⁰⁷ בנוגע לתוקף של תקנה ומנהג שפשט בכל ישראל, וכמובן גם מתורת הבעש"ט¹⁰⁸ בנוגע להשגחה פרטית, שכיון שרואים שזהו ענין שנתקבל כו', הרי זו הוראה שצ"ל התעסקות יתירה בזה, ובמיוחד בנוגע למבצע מזוזה שנתקבל ביותר כו'.

וענין זה שייך במיוחד לחודש אלול — שהרי נת"ל (ס"ב) שבר"ת ד"אלול" מרומזים כל ג' הקוין, שבזה נכללים כל עניני המבצעים¹⁰⁹: מבצע תורה ובית מלא ספרים — קו התורה.

וכיון שבית מלא ספרים כולל גם סידור תפלה — הרי זה קשור גם עם קו העבודה (תפלה).

וכן מבצע תפילין — שחלק מהמצוה הו"ע שעבוד המוח והלב¹¹⁰, וענין זה נעשה ע"י עבודת התפלה. וזהו גם שהשמות "תפילין" ו"תפלה" שורשן אחד, כיון שענינם אחד — ענין החיבור (כמו החיבור ד"אני לדודי ודודי לי"), שזהו"ע התפלה¹¹¹.

וכן מבצע מזוזה¹¹² — שבמזוזה כתובים ב' הפרשיות דק"ש, שזהו"ע התפלה, וכללות ענין המזוזה שכותבים "שמע ישראל גו' הוי' אחד"¹¹³ וקובעים על דלת הבית מורה ופועל העלאת הבית וכל עניניו לאלקות, כמו קו התפלה שענינה העלאה מלמטה למעלה (כפי שמבאר הצ"צ באור התורה¹¹⁴), ועד שמזוזה היא כללות כל המצוות¹¹⁵ (שזהו ענין

(106) ראה רמב"ם הל' ת"ת פ"ד ה"ח. טושו"ע יו"ד סרמ"ו סי"ד ובנ"כ. הערה ד"ה תפילין.

(107) הל' ממרים פ"ב ה"ב. (108) ראה כש"ט בהוספות סקע"ט ואילך. רלב) ובהערות שם. (113) ואתחנן ו, ד. וש"נ.

(109) ראה גם מכתב הנ"ל (שם ע' רלא באוה"ת עקב ע' תרכא ואילך).

(110) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סכ"ה ערה, א [תב, רע"א]. (111) ראה גם מכתב הנ"ל (שם ס"ע רלא) (112) ראה גם מכתב הנ"ל (שם ריש ע' רלב) ובהערות שם. (114) ד"ה וכתבתם על מזוזות — באוה"ת עקב ע' תרכא ואילך. (115) סידור (עם דא"ח) שער החנוכה

"נר חנוכה משמאל ומזוזה מימין"¹¹⁶, שנר חנוכה הו"ע התורה ומזוזה הו"ע המצוות¹¹⁷), ובפרט ע"פ ביאור אאמו"ר¹¹⁸ שברשימה דמזוזה כלולים כל ז' הרשימות כו'.

ומבצע צדקה — הקו של גמילות חסדים.

יד. ומכל זה מובן, שההחלטות הטובות בשבת מברכים חודש אלול צ"ל במיוחד בנוגע לעניני המבצעים, הן בנוגע לעצמו והן בנוגע לפעולה על הזולת כו'.

ולהעיר, שבפעולה על הזולת ישנו גם הענין ד"שנים אוחזין בטלית", ועד לאופן ש"זה אומר כולה שלי וזה אומר כולה שלי"¹¹⁹, וכיון שזה ענין שהובא בתורה, עכ"פ בתור קס"ד, הרי מובן ששניהם אמת וכו'.

ויש לעסוק בכהנ"ל בתוקף המתאים, מבלי להתפעל מאלו שרוצים להפריע בעבודתו, וכאמור לעיל (ס"ו) שהיציאה לעבודה צ"ל באופן ד"כי תצא גו' על אויבך", ואז — "ונתנו ה' אלקיך בידך".

ובלשון הכתוב בהתחלת פרשת השבוע — "ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה": "אנכי" — "אנכי מי שאנכי"¹²⁰, בחי' שלמעלה מסדר השתלשלות, "נותן" — ש"כל הנותן בעין יפה הוא נותן"¹²¹, "לפניכם" — באופן של פנימיות כו',

ולא רק ברכה, אלא גם הענין ההפכי שבהמשך הכתוב, שנעשה באופן ד"ויהפוך ה' אלקיך לך את הקללה לברכה"¹²²,

— וכמשנ"ת בהתוועדות הקודמת¹²³ מדברי הצ"צ באוה"ת¹²⁴ שזוהי ברכה נעלית יותר, להיותה מבחי' חסדים המכוסים ששרשם נעלה יותר כו' —

ומסיים: "כי אהבך ה' אלקיך" — שזהו כללות הענין ד"אני לדודי ודודי לי" שהוא הר"ת ד"אלול" (כנ"ל ס"ב), שלכן נמשכת גם הכתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה, למטה מעשרה טפחים, בטוב הנראה והנגלה.

* * *

120) לקו"ת פינחס פ, ב. וראה זח"ג יא, א. רנו, ב.
121) ראה ב"ב נג, רע"א. וש"נ.
122) תצא כג, ו.
123) שיחת ש"פ עקב סכ"א (לעיל ע'...).
124) פרשתנו ע' תרמה ואילך.

116) שבת כב, א.
117) ראה תו"א מקץ מב, סע"ג.
118) לקוטי לוי"צ לזח"ג ס"ע תנב ואילך.
וראה גם תו"מ — תפארת לוי"צ ואתחנן אות רלג.
119) ב"מ בתחלתה. וראה גם רשימת "שנים אוחזין בטלית" (קה"ת תשנ"ו. תשפ"א).

הוספה

א

בי"ה. כ"ה אדי"ש תשי"ז
ברוקלין

הווי"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ
מלאכתו מלאכת שמים
מוה' זאב שי'

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מטוי"ב אדי"ש עם הרשימה המוסגרה בו, ובטח
בינתים נתקבל מכתבי מענה על מכתבו הקודם שימשיך בעבודתו הק' בתור גבאי
צדקה ובפרט צדקה נעלית כזו, ושכרו ושכר ב"ב שיחיו מבואר בכ"מ בתוה"ק,
וכמ"ש ומצדיקי הרבים וגוי' והמשכילים יזהירו (ב"ב ח' ע"ב ובהקדמת תקוי"ז
בתחלתו, עי"ש)

בכל זה מובן שגם על זה קאי ומבשרך אל תתעלם, כוונתי בשמירת
הקביעות דתו"ע (שבזה נכללת עבודת התפלה) גאָר פשוט, לערנען אַסך דאָוונען
אַסך וקיום המצות בהידור, והשי"ת יצליחו.
בברכת חג פסח כשר ושמח.

ב

בי"ה, ט' תמוז תשי"ז
ברוקלין

הרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ מוה' זאב שי'

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מדי' תמוז עם הפ"נ ורשימת אני"ש אשר כולם יזכרו
על הברכה על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר צוקללה"ה נבג"מ זי"ע, ומובטח

א

מוה' זאב: קסלמן, כחב"ד. אגרת נוספת אליו — לקמן אגרת הבאה.
וכמ"ש ומצדיקי הרבים וגוי' והמשכילים יזהירו: דניאל יב, ג.
ומבשרך אל תתעלם: ישעי' נח, ז.
דתו"ע: = דתורה ועבודה.

ב

מוה' זאב: קסלמן, כחב"ד. אגרת נוספת אליו — לעיל אגרת הקודמת.

השי"ית לקיים הבטחתו ובחנוני נא בזאת וגוי והריקותי לכם ברכה עד בלי די, וכפי המבואר בדא"ח פרטי הענינים בזה שבענין די, ושבלי די הוא עוד יותר על זה. ומצדקה כפשוטה לצדקה רוחנית, אשר בודאי ינצלו ימי יב' ויג' תמוז חג הגאולה הבע"ל להשפעה בכל מקום שידם מגעת בעניני יהדות בכלל ובעניני חסידות ביחוד, ויהי רצון שיהי' בהצלחה מופלגה.

בברכת חג הגאולה ופ"ש כל אנ"ש שי'.

ובחנוני נא בזאת וגוי והריקותי לכם ברכה עד בלי די: מלאכי ג, יו"ד.
 וכפי המבואר בדא"ח .. שבענין די, ושבלי די כו': ראה המשך תער"ב פקל"ג ואילך.

מוקדש

לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו

כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולזכות

התמים שלום דובער שיחי
 לרגל הכנסו לעול המצוות
 וא"ו מנחם-אב, היתשפ"א

ולזכות

הילדה אסתר שתחי
 בקשר עם הולדתה כ"ו אדר היתשפ"א
 ולזכות אחיהם ואחיותיהם
 שיחיו לאורך ימים ושנים טובות ובריאות

נדפס על ידי ולזכות הוריהם

הרה"ת ר' יואל וזוגתו מרת חי' ביילא שיחיו גאנץ

ולזכות זקניהם

הרה"ת ר' אהרן דוד יצחק וזוגתו מרת ביילא רבקה שיחיו גאנץ

הרה"ת ר' ברוך וזוגתו מרת שטערנא שרה שיחיו וילהלם